

Casa scărilor

Nu știu ce mi-a venit –
când am ieșit din mica sală
de conferințe, în casa scărilor
de la Facultatea de Litere, unde
vreo cinci tineri ucenici într-ale scrisului,
băieți și fete,
mă așteptau în semiobscuritate,
am simțit nevoia să le vorbesc.

Îi ascultasem mai devreme pe câțiva prieteni,
după ani și ani, citindu-și versurile,
unii erau de mult cărunți, li se zbârciseră fețele,
rotunjeau chelii,
fiecare cu discursul lui mai mult sau mai puțin liric,
cu îndrăzneli mai tinere ori rămași
în micile lor provincii oratorice, –
le-am citit și eu câteva poezii
despre tot mai dificilele mele relații cu triunghiul
și cu alte nobile figuri geometrice,
despre riscul și vinovăția de a mă arăta
tot mai lipsit de respect
față de unele, față de altele.

Iar la sfârșit, nu știu cum,
m-am trezit ținându-le un fel de ciudată predică
despre vremurile noastre atât de nevrednice,
(o, chiar și acum, sunt atât de revoltat și scârbit,
că nici nu mai are rost să caut calmante,
îndulcite pastile de mentă
în lumea asta dementă!)
și am încheiat într-un fel disperare patetică,

cu celebrul citat din Dostoievski
despre frumusețea care, totuși,
oricât de târziu,
va salva lumea.

Mă așteptau, așadar, la ieșire,
vreo patru-cinci poeți tineri,
acolo, cum spuneam, în aproape
întunecata casă a scârilor
și, iarăși, în virtutea
unei tot mai bătrânești inerții,
mi-am reluat discursul, poate
încurajat acum și de întuneric,
reamintindu-mi cum alunecaseră ei, ucenicii,
cam neglijenți peste suprafețe,
închipuindu-și că pipăitul, că mirosul, că gustul
au de-acum supremația universală,
și dându-le, din contră, drept exemple
modesta și harnica albină,
lăudată de mine într-un poem cu faguri și litere,
apoi discreta, mișcătoarea metafizică a furnicilor
ce mai trudesc încă, inconștiente,
la turnurile lor Babel
(„căci, să știți de la mine, nu se poate ca poezia
să nu se deschidă, cât de cât,
spre o pâlpâitoare, mică aură
metafizică”);
ba am vorbit chiar despre tulburătoarea înrudire
dintre nervurile neglijate ale frunzelor
și vasele noastre capilare, despre
inimile solitare și ignorate
ca niște cârțițe,
care bat pentru noi sub lut
ori în spații (cum zicea și Blaga),
am amintit și de Carul Mare
și de țârâitul îndepărtat al miliardelor de greieri
din ierburile Căii Lactee,
pe care nu-l mai aude aproape nimeni.
(De ce atâta zgomot?)

Și mi s-a părut potrivit
să evoc și niște tuburi de orgă,
tăind și izbind, hăcuind
încolo și înoace, nepăsătoare,
prin univers.
Și Câte și Mai Câte.

Fiindcă, de fapt, mă șocase
mai ales un pasaj din poemul unuia dintre ei,
în care, după ce vorbise emoționat despre „Träumerei”,
adică „Reveria” lui Schumann,
s-a și rușinat în versul imediat următor,
povestind cum într-o discotecă
cu tineri semidrogați, o fată
ațâțată de ritmurile dezlănțuite
și-a ridicat brusc rochia
să le arate amicilor
ce avea mai concret sub ea. Iar poetul
ne-a spus și el tuturor
exact ce-a văzut Acolo.

Însă eu, ajuns acum
la o etate ceva mai demnă,
am tradus imediat:

*un răs roșu și negru,
un hohot sarcastic de bacantă,
izbucnit din hăuri,
ca la expresioniști!*

Și-am făcut pe loc și o inspirată legătură (mitologică)
între cuvântul P... și cuvânta p...
ca în *Banchetul* lui Platon. Of, jumătăți
de cercuri visând

Marea, exemplara Unire!

Ba, aducându-mi aminte cum într-o seară
un mitocan, fără niciun motiv,
m-a băgat Undeva,
mi-am amintit că într-o celebră poezie
însuși Poetul avusese nostalgie
acelui soi de rai. E-adevărat, însă,

că, printr-o neașteptată asociație de idei,
m-a apucat și spaima de ora
din acea *dies irae*, zi a mâniei
când Domnul Puterilor
lămurindu-se în sfârșit,
cu cine-a avut de-a face,
va da Ordin și El,
să mă întorc de unde-am venit.

– Frumos, inventiv, jucăuș,
melancolic puțin, – dar oprește-te,
oprește-te, oprește-te!! – am zis.

Și totuși, nu m-am putut opri!
Vorbeam, iarăși, în casa scărilor, vorbeam, vorbeam
despre acea curată, incoruptibilă frumusețe
care, fie și foarte târziu,
va ridica păcatele lumii
și, ca să fiu ceva mai sigur,
îmi dublam zisele în tăcere
cu câte un „Îndură-te, Doamne, spre noi,
din adâncuri strig către Tine,
nu ne lăsa Doamne, auzi-ne,
Miserere nobis!”.

Pe când în același aer
mișunau, la etaj, de prin vechi prelegeri,
corespondențele cosmice,
litere, *a* negru, *e* alb, *i* roșu, *u* verde, albastru *o*,
parfumuri, culori, sunete,
ale Templului cu stâlpi vii,
și primeau înțeleșuri noi
cuvintele tribului.

– Dar uitați-vă, am strigat, chiar la scară!
Cum de nu vedeți scările, scările, Scara?

Scările, scările, Scara...

Iacob, Piranese, Ioan, Callas alla Scala, –
și, da, eram odată și eu,
un fel de Ionuc Scărarul, –
copil, urcam pe fușteii de lemn
spre gura podului, către zumzete
aurii de viespi, – se-mprăștia o lumină-n muzici
cum pot auzi doar sfinții
când își ascultă aureolele, –
ori către podul șurii, înspre miresme de fân,
aproape dormind,
cu mii de greieri în mine...

Dar scara sprijinită de trunchiul cireșului
pe care puteam sui până-n cer –
da, da, vă mai spun o dată,
chiar așa era, de-colo, din vârful,
printre clinchete, clinchete,
clinchete purpurii,
se vedea lumea toată...

Mai am, Doamne, și alte dovezi, mai impunătoare –
port pe genunchi vechi urme de vânătăi
de pe când, încărcat
de îngrozitoare poveri,
mă târam, urcând trudnic, ca vai de mine,
pe Scala Sancta,
sperând, nădăjduind, năzuind
la acea jumătate de Indulgență.

Ba îmi aduc chiar acum aminte
și că, în urmă cu vreo trei-patru ani,
în casa scărilor de acasă,
mi-am pierdut pentru prima oară
echilibrul, călcând în gol,
aveam în mână o ceașcă de cafea goală,
de fin porțelan chinezesc,
am căzut pe spate, cu capul înainte,
alunecând până jos,
pe zece trepte roșiatice, de ciment,

printre niște cactuși cu țepi grozavi,
adăpostiți acolo peste iarnă.
Și, ca scena să fie
cu-adevărat exemplară,
n-am pățit mai nimic, – oasele sunt, se știe,
ca și cuvintele,
„cea mai rezistentă formă
a biologiei umane”.
Și, mai ales, mai ales,
nu s-a ciobit nici ceașca...

– Da, cam așa, fetelor,
cam așa, băieți.

Am tăcut, în sfârșit,
m-am simțit dintr-odată
singur.
Acolo, în casa scărilor,
acolo, la trista scară unu pe unu,
cu vopseaua de ulei scorjită a zidului,
lângă câteva țevi și calorifere ruginite
pe cimentul rece, cu damful de mușegai
urcând dinspre subsolurile umede.
Sub hohotul roșu și negru,
sub negrul și roșul hohot.
Și mi s-a părut, vai, încă o dată,
că te aud chiar pe Tine, Doamne,
înjurându-mă. Chiar așa,
înjurându-mă, pur și simplu,
de dumnezeii mamei.

Am salutat scurt,
am plecat.
Mi-am adus brusc aminte
că voi muri.